



# SAĞLIK HİZMETLERİNDE İDARENİN YETKİLERİ VESORUMLULUĞU

- Prof.Dr Turan Yıldırım
- Marmara Üniversitesi Hukuk Fakóltesi

# YETKİ

- SAĞLIK HİZMETİNİ DÜZENLEMELİK
- KURMAK-İŞLETMEK
- DENETLEMELİK

# SORUMLULUK

- HİZMETİN KURULUŞUNDA, DÜZENLENİŞİNDE VEYA İŞLEYİŞİNDE NESNEL NİTELİKLİ BOZUKLUK, AKSAKLIK VEYA BOŞLUK OLMASI HALİNDE MEYDANA GELEN ZARARIN KARŞILANMASI

# ELE ALINACAK KONULAR

- SORUMLULUK ESASLARI
- AĞIR KUSUR KOŞULU
- HİZMETTEN YARARLANAN-YARARLANMAYAN AYIRIMI
- TIBBİ OPERASYON-YAN MÜDAHALE AYIRIMI
- PERSONELİN KİŞİSEL SORUMLULUĞU

# İDARENİN SORUMLULUĞUNUN DAYANDIĞI ESASLAR

- Kusurlu sorumluluk (Hizmet kusuru)
- Kusursuz sorumluluk
  - a) Tehlike –risk esası
  - b) Kamu külfetlerinde eşitlik
  - c) Sosyal risk

# SAĞLIK HİZMETİNDE KUSUR

- “Halkın sağlık hizmetlerini yürütmekle görevli olan davalı idare; hastanelerde yapılacak tedavilerin ve cerrahi müdahalelerin tıbbi esaslara uygun biçimde , hizmetin gerektirdiği yeterliliğe sahip personelle ve
- gerekli dikkat ve özenin gösterilmesi suretiyle yapılmasını sağlamakla yükümlüdür.
- Bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi ağır hizmet kusuru (dur)”

# KUSURSUZ SORUMLULUK

- İdarenin tehlikeli, zarar verme riski içeren faaliyetlerinden dolayı sorumlu olması için kusur aranmaz
- Sağlık hizmetlerinde kusursuz sorumluluk, tipik tehlike- risk esaslı örneği olarak gösterilebilir.
- Ancak Danıştay riskli faaliyetten doğan sorumlulukta “ağır kusur” aramaktadır.



# Türk Borçlar Kanunu (55/2)

- ***Bu Kanun hükümleri, her türlü idari eylem ve işlemler ile idarenin sorumlu olduğu diğer sebeplerin yol açtığı vücut bütünlüğünün kısmen veya tamamen yitirilmesine ya da kişinin ölümüne bağlı zararlara ilişkin istem ve davalarda da uygulanır.***

# KUSUR SORUMLULUĞUNDA ÜÇ SORUNLU AYIRIM

- AĞIR KUSUR- HAFİF KUSUR
- HİZMETTEN DOĞRUDAN YARARLANAN-YARARLANMAYAN
- TIBBİ OPERASYON-YAN MÜDAHALE

# AĞIR KUSUR Örnek Karar

## İdari Dava Daireleri Kurulu 2007/2030

- **Olay**
- Doğum sırasında sağ köprücük kemiği kırılıyor,çocuk kolunu kullanamaz halde.
- **doğum travmasına bağlı sağ brachial pleksus injurisi"**

- **Görüldüğü gibi, sağlık hizmetleri hizmetten yararlananın kişisel özelliklerine ve hizmetin yürütülmesine bağlı olarak önceden öngörülemeyen belirli bir tehlikeyi içerdiğinden, idarenin tazmin sorumluluğu için kural olarak idarenin ağır hizmet kusurunun bulunması ve zararlar, yürütülen sağlık hizmeti arasında nedensellik bağı bulunması gerekmektedir.**

# NIÇİN SORUNLU?

- Ağır kusur-ağır olmayan kusur ayırımı yapmak zor
- Fransa'da yapılmış,terkedilmiş
- Gerekçesi idarenin hizmeti sağlıklı şekilde yürütemeyeceği
- Zararın ağırlığına bakılmalı

- Őu hususu da eklemek gerekir ki sağlık hizmetlerinde özel hukuk kişileri hafif kusurlarından dahi sorumlu tutulmaktadırlar. Özel hukuk kişilerinden çok daha gcl ekonomik imkanlara sahip olan idarenin sorumluluğunda ağır kusur aranmasının hukuki dayanağının ne olduğu da belli değildir.
- Örneğin bkz. Yargıtay 13.HD,K.2006/11185

- Fransız hukukunda ağır kusur-hafif kusur ayırımının gerekçesi şöyle açıklanmaktadır: “...Tıbbi müdahaleler, itfaiye, can kurtarma, polis gibi alanlarda uzun boylu düşünmeden derhal harekete geçip müdahale etmek lazımdır. Böyle bir alanda idarenin hata yapmamak için temkinli davranması için temkinli davranması, uzun boylu düşünmesi, kamu yararı düşüncesiyle bağdaşmaz. Bu tür kusurların tazminata mahkumiyet sonucu doğurmaması hakkaniyete uygundur.

- İkinci olarak,zorlukla yürütülen faaliyet alanlarında basit kusur sorumluluğun doğumu için yeterli olarak görülürse,kusurun teşhisi konusunda sıklıkla tereddütler ortaya çıkar.Nihayet zor faaliyet alanlarında idarenin sorumlu tutulabilmesi için basit kusur yeterli sayılırsa,idare tazminat ödemek korkusuyla hareketsiz kalma yolunu tercih edebilir ki, bunda kamu yararı değil,zararı vardır.”.Gözler,K.-Kaplan,G,a.g.e.,s.753..



# ZARAR GÖRENİN HİZMETEN YARARLANAN OLMASI

- “...Danıştayın yerleşik içtihatlarına göre, zarar gören kişinin hizmetten yararlanan durumda olduğu ve hizmetin riskli bir nitelik taşıdığı hallerde...”

- Zarar gören hizmeti sunan görevli olursa kusurda dereceye bakılmayacak,
- Hasta yakını vb.3.kişi olursa ağır kusur aranmayacak;ama hasta zarar görürse kusurun ağır olması gerekecek
- Bu sonuç adil mi?

# OPERASYON KAPSAMINDAKİ MÜDAHALELER

- Operasyon kapsamında olmayan müdahalelerde sorumluluk için ağır hizmet kusuru aranmamakta

# Örnek Karar 2

10.Daire 2007/4316

- Olay
- Hasta solunum cihazının maskesini çıkardığı için hayatını kaybetmiş

- Karar
- **idarenin tazmin sorumluluğunun doğması için aranılan "ağır hizmet kusuru"; riskli tıbbi müdahaleler ve operasyonlar bakımından geçerli olup;**

- **sağlık hizmeti içinde değerlendirilmekle beraber, tıbbi operasyon kapsamına dahil edilemeyecek birtakım bakım, gözetim ve yan müdahalelerin hiç veya gereği gibi yapılmaması dolayısıyla oluşan zararlarda, idarenin sorumluluğundan söz edebilmek için ağır hizmet kusurunun aranmasına gerek bulunmamaktadır.**

- . Bu ayırımın olumlu sayılacak yönü, ağır kusur şartının kapsamını daraltması olabilir. Çünkü zarar yol açan eylemin tıbbi operasyon sayılmayacağı hallerde, idare ağır kusur aranmaksızın sorumlu olacaktır.

- . Ancak, bir müdahalenin teknik olarak operasyon olduğu; bakım, gözetim ve yan müdahale sayılamayacağı; idare tarafından ortaya konulduğunda, idare sorumluluktan kurtulabilecektir.



# İDARENİN SORUMLULUĞUNUN KALKTIĞI- AZALDIĞI HALLER

- TAZMİNİ GEREKEN ZARAR OLMAMASI
- ZARAR GÖRENİN KUSURU
- 3.KİŞİLERİN KUSURU
- KAMU GÖREVLİLERİNİN GÖREVDEN AYRILABİLEN KUSURU
- MÜCBİR SEBEPLER

# MÜCBİR SEBEP

- HİZMET DIŞINDA GELİŞEN
- ÖNGÖRÜLEMİYEN -ÖNLENEMEYEN HADİSELER
- ÖRNEĞİN DEPREM

# KAMU GÖREVLİLERİNİN KİŞİSEL SORUMLULUĞU

- YARGITAY HUKUK GENEL KURULU
- Hizmet içinde veya hizmetle ilgili olması kaydıyla suç oluşturan; düşmanlık kin, siyasal kin gibi kötü niyetle zarar verilmesi halinde dahi idare sorumludur

# GÖREVDEN AYRILAN KİŞİSEL KUSUR

- Yıllık izindeki doktor- Devlet hastanesinde operasyon
- “...Doktor tarafından muayene edildikten sonra muayenehanesinde yapması gereken cerrahi müdahaleyi hastaneye taşıdığı, diğer bir ifade ile, ameliyatın doktorun yıllık izinde olduğu kamu hizmeti sunucusu olmadığı bir zamanda yapıldığı ve ameliyat için Hastane Başhekimliğine herhangi bir bilgi verilmediği,

- dolayısıyla, idare ajanının izinde olduğu dönemde, idaresine haber verilmeksizin gerçekleştirilen ve konusu suç teşkil eden (gebelik suresi 10 haftadan fazla olan ceninin alınması) cerrahi müdahaleden idarenin sorumlu tutulamayacağı

- , diğer bir ifade ile, zararın kamu görevlisinin kamu gücünden aldığı yetkisini kullanırken meydana gelmediği, tamamen kendi kişisel kusurundan meydana geldiği, doktorun eylemi ile meydana gelen zarar arasında idare bakımından uygun illiyet bağının bulunmadığı,

- yani doktorun kişisel kusurunun bulunduğu, dolayısıyla, idarenin hizmet kusurunun bulunmadığı ve olayın idare açısından tazmini gerektirir bir yönünün bulunmadığı sonucuna ulaşıldığı,” Danıştay 15.D. Karar No : 2016/2803 Danıştay Dergisi: Yıl : 2016 Sayı : 143

# TAZMİNAT MİKTARI ÖRNEK KARAR

- ZİHİNSEL ÖZÜRLÜ YAŞAMA MAHKUM KALAN BEBEK-ELAZIĞ İDARE MAHKEMESİ
- hesaplanan 2.146.936,84.-TL'nin davacı tarafa ödenmesine, olay nedeniyle duyduğu elem ve ıstırap içinde çocuk için 350.000,00 TL, anne için 100.000 TL, baba için 100.000 TL olmak üzere toplam 550.000,00-TL, manevi tazminatın idareye başvuru tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davacıya ödenmesine



# MANEVİ TAZMİNAT -DANIŞTAY KARARI

- Manevi tazminat, kişinin malvarlığında meydana gelen eksilmeyi gidermeye yönelik bir tazmin aracı değil, manevi değerlerinde bir eksilme meydana gelen ve yaşama sevinci ve zevki azalan kişinin manen tatminini sağlamaya yönelik bir tazmin aracıdır. Manevi zararın başka türlü giderim yollarının bulunmayışı veya yetersiz kalışı manevi tazminatın parasal olarak belirlenmesini zorunlu kılmaktadır

- . Manevi tazminat, olay nedeniyle duyulan elem ve ısrabı kısmen de olsa hafifletmeyi amaçlar. Belirtilen niteliği gereği manevi tazminatın, zenginleşmeye yol açmayacak şekilde belirlenmesi gerekmekte ise de, tam yargı davalarının niteliği gereği takdir edilecek manevi tazminat miktarının, olayın ağırlığını ortaya koyacak, hukuka aykırılığı özendirilmeyecek, bir başka ifade ile benzeri olayların bir daha yaşanmaması için caydırıcı ve aynı zamanda cezalandırıcı bir miktarda olması gerekmektedir.

- Olayda, davacıların müşterek çocuğuna davalı idarenin sağlık hizmet sunumunda kusurlu davranarak çocuklarının %100 zihinsel ve fiziksel engelli hale gelmesi sonrasında manevi varlıklarında derin elem ve sıkıntı hissedeceği açık olmakla birlikte, duyulan bu ıstırabın karđılıđı olarak hükmedilecek manevi tazminatın, yukarıda belirtilen niteliği gereği zenginleşmeye yol açmayacak şekilde belirlenmesi gerektiğinden,

- idare mahkemesince kabul edilen manevi tazminat miktarının (550.000.00 TL) bu haliyle fazla olduğu anlaşılmakla, mahkemece zenginleşmeye yol açmayacak fakat olay karşısında duyulan acıyla da orantılı şekilde yeniden bir manevi tazminat takdiri yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır. Onbeşinci Daire Karar No : 2016/3966 Danıştay Dergisi Yıl : 2016 Sayı : 143